

9.12.2021

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunta

Lausunto valtiovarainvaliokunnan mietinnöstä koskien vuoden 2022 talousarvioesitystä

Lausuntonaan valtiovarainvaliokunnan I-käsittelyssä valmistuneesta, valtion vuoden 2022 talousarvioesitystä koskevasta mietinnöstä valtiovarainministeriö esittää seuraavaa.

Talouden näkymät

Talouden toipuminen koronaviruspandemiasta on ollut nopeaa kuluvan vuoden keväästä alkaen. Syyskuussa julkaistussa Taloudellisessa katsauksessa BKT:n kasvun arvioitiin kiihtyvän 3,3 prosenttiin vuonna 2021. Talouskasvun arvioitiin jatkuvan vahvana loppuvuonna sekä vuoden 2022 alkupuolella, minkä seurauksena BKT:n arvioitiin kasvavan 2,9 prosenttia vuonna 2022.

Valtiovarainministeriön uusi taloudellinen ennuste julkaistaan 20. joulukuuta.

Julkisen talouden näkymät

Syyskuussa julkaistussa Taloudellisessa katsauksessa arvioitiin, että taantuman jälkeinen ripeä talouskasvu kohentaa julkista taloutta vuonna 2021, mutta julkisen talouden alijäämä pysyy suurena. Talouskasvun ja koronavirustilanteen vuoksi päätettyjen tukitoimien voimakkaan vähentymisen arvioitiin vahvistavan julkista taloutta vielä vuonna 2022. Julkinen talous jää kuitenkin ripeän suhdannepyrähdyksen jälkeen yhä alijäämäiseksi. Siten julkisessa taloudessa vallitsee edelleen rakenteellinen menojen ja tulojen välinen epätasapaino.

Valtiontalous

Valtion vuoden 2021 nettovelanotto jää Valtiokonttorin ilmoituksen mukaan noin 3,7 mrd. euroon. Tämä on noin 8 mrd. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa arvioitu, budjetoidun mukainen nettolainanoton tarve (11,7 mrd. euroa). Syitä budjetoitua pienempään velanoton tarpeeseen on useita. Valtion kassan koon arvioidaan olevan vuoden 2021 lopussa noin 2,5 miljardia euroa pienempi kuin vuoden 2020 lopussa eli velanoton tarvetta tulee katettua edellisenä vuonna kassaan kertyneellä velalla. Lisäksi arvio vuonna 2021 toteutuvien tulojen ja menojen erotuksesta poikkeaa budjetoidusta noin 5,5 miljardia euroa. Tätä selittää muun muassa se, että valtion talousarviossa osa määrärahamomenteista on niin sanottuja siirtomäärärahoja, jotka ovat käytettävissä useamman vuoden ajan. Vuodelle 2021 on esimerkiksi budjetoitu monivuotisia investointeja sekä koronavirusepidemiaan liittyviä siirtomäärärahoja, joiden käyttö toteutunee osin vasta tulevina vuosina.

Vuoden 2021 velanoton tarkentuminen vaikuttaa myös siihen, mikä arvioidaan olevan valtion velan taso vuoden 2022 lopussa. Valtiovarainministeriö julkaisee 20. joulukuuta uuden kokonaistaloudellisen ennusteen, jossa huomioidaan muiden ennusteeseen vaikuttavien tekijöiden lisäksi tarkentuneet vuoden 2021 velkatiedot.

Huomiot yleisperusteluista

Valtiovarainministeriö on noteerannut valiokunnan tyytyväisyyden lapsibudjetoinnin pilotointiin sekä toiveet jatkokehityksestä. Hieman epäselväksi kuitenkin jää, mitä valiokunta tarkalleen ottaen tarkoittaa sillä, että on perusteltua edistää julkisen talouden seurantaa niin, että lapsibudjetointi on selkeästi oma seurannan osa-alueensa.

Huomiot pääluokkien muutoksista

Valtiovarainministeriö toteaa pääluokkien muutosten osalta, että ulkovartiolaivahankinnan osalta todetaan (26.20.70): "Lisäksi talousarviorahoituksen tarvetta nostaa se, että Öljysuojarahastoa ei voida enää käyttää rahoitusinstrumenttina ulkovartiolaivojen öljyntorjuntaan tarvittavan kaluston ja välineiden hankinnassa." Valtiovarainministeriö ei jaa tätä näkemystä, koska jo aiemminkin laivainvestoinnin edellyttämä määräraha on budjetoitu täysimääräisenä määrärahamomentille sisältäen myös öljyntorjuntaan käytettävän laitteiston hankintamenon. Mahdollinen ÖSRA-rahoitus on tuloutettu jälkikäteen erikseen YM:n hallinnonalan sekalaisiin tuloihin eli yleiskatteiseksi valtion talousarviotalouteen. Talousarviorahoituksen mitoitus on siis riippumaton ÖSRA-rahoituksesta.

Ministeriö on toimittanut tekniset korjausehdotuksensa valiokunnan sihteeristölle.

Valtiovarainministeri

Annika Saarikko

Osastopäällikkö,
budjettipäällikkö

Sami Yläoutinen